

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับการรับรอง และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และ 2) ความแตกต่างของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจำนวน 10 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จำนวน 10 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 20 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนหรือรองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่สร้างขึ้นตามแนวความคิดของ ฮอลลิเกอร์และเมอร์ฟี (Halliger and Murphy) สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนระหว่างโรงเรียนที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พบว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของทั้งสองกลุ่มโดยภาพรวมและทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ การดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิดจัดการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การตรวจสอบ

ความก้าวหน้าของนักเรียน การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียนการสอน และการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน

ส่วนพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ การพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การจัดการด้านการเรียนการสอน การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

2. พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์ อภิปรายผล

จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ตามลำดับดังนี้

1. พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั้งที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโดยส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ผ่านประสบการณ์การทำงานมาเป็นอย่างดี ประกอบกับในปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดรวมถึงกระทรวงศึกษาธิการเอง ได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาผู้บริหารอยู่เป็นประจำ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารเองยังต้องให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษาอีกด้วย จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานทางวิชาการ และส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับหลักการของ ฮอลลิเกอร์และเมอร์ฟี (Halliger and Murphy) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารโรงเรียนคือปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารงาน การจัดการในโรงเรียนไปสู่เป้าหมายอย่างมี

ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กริช นุ่มวัด ที่พบว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนเอกชนอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของแต่ละองค์ประกอบจะพบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับมาก ซึ่งในด้านการกำหนดเป้าหมายโรงเรียนนั้นเป็นภารกิจที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติเป็นลำดับต้นๆ ทั้งนี้เพราะกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนจะช่วยให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน มีทิศทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการที่ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยให้ทีมงานหรือบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนในการกำหนดเป้าหมายกรอบขอบเขตของงานที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ในการกำหนดระดับทิศทางข้อดีข้อเสียอันจะเกิดได้ในอนาคต เป็นการง่ายต่อครูในการปฏิบัติในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนงานการปฏิบัติงานล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ซึ่งฮอลลิ่งเจอร์และเมอร์ฟี (Halliger and Murphy) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน จะเป็นข้อมูลให้ครูได้รู้จักทั้งทิศทาง ในการพัฒนาตนเองและช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามศักยภาพ อันจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลการเรียนในที่สุด

การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนนั้น ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้ทราบทั่วกันทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่นการประชุมการพบปะพูดคุย อนึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา ให้มีการประกันคุณภาพในสถานศึกษา เปิดเผยการดำเนินงานต่อสาธารณะชนเพื่อนำไปสู่การร่วมมือ ร่วมใจ ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพราะฉะนั้น การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้อง และบุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะครูผู้สอนให้เข้าใจ จะช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจ กระตือรือร้นในการปฏิบัติภารกิจของตนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ เสาวนีย์ อาภาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีการสื่อสารเป้าหมายให้บุคลากรในโรงเรียนทราบอยู่ในระดับมาก

การนิเทศการประเมินผลด้านการสอน ทั้งกลุ่มโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และยังไม่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการความเป็นผู้นำทางวิชาการที่ให้ความสำคัญในระดับมาก เป็นเพราะว่า เพื่อพัฒนาครูอาจารย์ในสถานศึกษา สร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานโดยการแนะนำ สอน และให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิค วิธีการ การปฏิบัติงาน การประเมินด้านการสอน เป็นไปเพื่อส่งเสริม ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ใช้วิธีต่างๆ เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบ การตรวจสอบผลงาน

การนิเทศการประเมินผลด้านการสอนนั้นเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหาร ทำงานร่วมกับครูในด้านหลักสูตร การสอน ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy) กล่าวว่า ผลงานของผู้บริหารจะต้องมั่นใจได้ว่าเป้าหมายของโรงเรียนได้ถูกถ่ายทอด ไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ให้การสนับสนุนครูด้านการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ควบคุมการสอนในห้องเรียน โดยการเชื่อมโยงอย่างไม่เป็นทางการ ให้ผลย้อนกลับกับครูทั้งทางด้านนิเทศ การประเมินผล และให้ครูเป็นผู้นำการสอนที่เฉพาะเจาะจงไปปฏิบัติ ซึ่งการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนจะทำให้ครู ผู้บริหาร จะได้ทราบว่า ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ แนวทางที่ดำเนินอยู่มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลจากการนิเทศ การประเมินผล จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสามารถนำไปวางแผนด้านการจัดการเรียนการสอน

สำหรับการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร เป็นพฤติกรรมการประสานงานระหว่างผู้บริหารกับครูในการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่ง ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy) ได้กล่าวว่า การที่ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดีสามารถให้คำแนะนำหลักสูตรไปใช้ให้บังเกิดผลได้ โดยครูสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ วิชัย วงศ์ใหญ่ ที่กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อหลักสูตรนั้น จะต้องศึกษาชัดเจนเพื่อที่จะนำหลักสูตรไปใช้

การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน จะช่วยให้ครูผู้สอนได้ทราบข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนากิจกรรมการสอน หรือช่วยนักเรียนได้ตรงตามศักยภาพ และความต้องการซึ่งครูอาจใช้วิธีการสังเกต การตรวจแบบฝึกหัด การสอบถาม การทำแบบทดสอบ ฯลฯ เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นระยะผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกระตุ้น กำกับ ติดตามครูก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นการกระตุ้นให้ครูได้ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนเสมอ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ข้อมูลพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และลักษณะตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัย ของเสาวนีย์ อาภาพันธ์ พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่จำแนกออกเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพัฒน์ คชินทรพงศ์ ซึ่งศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า พฤติกรรมด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ความก้าวหน้าของผู้เรียนจะต้องทำการ

ประเมินผล ให้ครอบคลุมความก้าวหน้าทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ความคิด 2) ด้านลักษณะนิสัย 3) ด้านทักษะ

การควบคุมการใช้เวลาในการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายห้ามใช้เครื่องเสียง ประกาศขณะมีการเรียนการสอน เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการเรียนการสอน มีการตรวจเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่หรือไม่ และไม่ควรรีบนักเรียนไปพบขณะที่มีการเรียนการสอน มีข้อกำหนดชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงข้อเสียของการมาสายหรือการขาดเรียน และมีมาตรการลงโทษนักเรียนที่หนีเรียนอย่างจริงจัง ซึ่ง ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรจัดเวลาให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นการช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับนักเรียนและครู ซึ่งปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ จะทำให้ผู้บริหารได้รับทราบข้อมูลอย่างมากมายในด้านความต้องการของนักเรียน และครูเช่น มีการจัดเวลาให้นักเรียนและครู ได้มีโอกาสพูดคุยปรึกษาหารือในช่วงพักหรือช่วงปิดภาคเรียน มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับนักเรียน ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร มีโอกาสสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนให้ครูและนักเรียนทราบ ผู้บริหารจึงควรรับฟังความคิดเห็นจากครูและนักเรียน สร้างบรรยากาศให้ได้แสดงความคิดเห็นให้ได้ สอดคล้องกับ เดวิสและโทมัส (Davis and Thomas) ที่ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของครู และจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสมเป็นการใช้สภาพความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพ

การจัดสิ่งจูงใจให้กับครู เป็นการสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรวมทั้งการให้รางวัลและการยอมรับ การทำงานของครู นับเป็นบทบาทที่สำคัญส่วนหนึ่งของผู้บริหารในการทำให้โครงสร้างของการทำงานดีขึ้น รางวัลที่ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครู อาจารย์ อาจไม่ใช่เงินเพียงอย่างเดียว หากกว่าจะเป็นคำชมเชย ทั้งโดยส่วนตัวและการให้สังคมยอมรับ โดยการมอบใบประกาศเกียรติคุณและการให้รางวัลอย่างเป็นทางการ เป็นต้น

ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยให้ครู มีโอกาสได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการต่างๆ เช่นการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ฝึกประสบการณ์ หรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นจะทำให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลากรต่างๆ นอกองค์กร สามารถนำแนวคิดต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน

การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กลุ่มที่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษา และกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษา มีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนา สร้างมาตรฐานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มาตรฐานทางวิชาการที่สูงและมีความชัดเจนจะเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความคาดหวังของผู้ปกครอง ให้นำเด็กมาเข้าเรียนในโรงเรียนที่เพิ่มขึ้นของโรงเรียนในโอกาสต่อไป โรงเรียนที่บรรลุผลการเรียนของนักเรียนในระดับสูง จะมีครูที่ขอมรับจดมุ่งหมายเบื้องต้นของโรงเรียน มีความผูกพันและความคาดหวังในนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้สร้างขึ้น เพื่อให้การเรียนรู้ ซึ่งจัดขึ้นภายในระบบโรงเรียนในระยะเวลาอันจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การจัดการศึกษา จะประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรได้นั้น ควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอนของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมบูรณ เอี่ยมศิลปชัย ที่กล่าวว่า การกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ดี และมีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา จะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด และยังสอดคล้องกับ บุษชี (Buzzi) ที่พบว่า การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการหรือผู้นำการสอนที่เข้มแข็งของผู้บริหาร ช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ โดยหมายรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของครู และจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการโดยที่ผู้บริหารมีความคาดหวังสูง จะช่วยให้ครู-อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามจัดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. สำหรับข้อค้นพบที่พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกันนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน อีกทั้งในปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาผู้บริหารอยู่เป็นประจำรวมทั้งผู้บริหารในปัจจุบันจะต้องเป็นผู้ที่ต้องให้ความสำคัญกับงานมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องพัฒนาการทำงานของตนให้สูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารจากโรงเรียนที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จึงไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ คีไจ (Kijai) ที่พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

อาศัยข้อค้นพบจากการวิจัย รวมทั้งการศึกษาวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาสู่การสรุปเป็นข้อเสนอแนะในสองส่วนคือข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไปใช้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู เพื่อให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น
2. ควรดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนได้มีโอกาสพูดคุยปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยให้ครูมีโอกาสในการพัฒนาอาชีพต่างๆ โดยการจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ฝึกประสบการณ์ หรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นที่ควรนำมาศึกษาคือ

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัด ทั้งที่ได้รับการรับรองและไม่ได้ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
2. การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัด เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของโรงเรียนต่อไป